Europos Pulsas

Jungiant bendruomenes, stiprinant Europą

Bendrai finansuoja Europos Sąjunga

Nr. 24 **2025 m. balandis**

„E-KULTŪRA“ – KULTŪROS LANGAS JŪSŲ NAMUOSE

Šiandien vis dažniau girdime žodį „skaitmeninis“, kuris daugeliui asocijuojasi su jaunimu, kompiuteriais ir sparčiai besikeičiančiu pasauliu. Tačiau ar žinojote, kad naujas projektas „E-kultūra“ yra skirtas kiekvienam – nepriklausomai nuo amžiaus ar gyvenamosios vietos? Ši iniciatyva atveria duris į Lietuvos kultūros lobynus tiesiai jūsų namuose, per kompiuterio ar planšetės ekraną.

Kas tai yra?

„E-kultūra“ – tai visos Lietuvos mastu įgyvendinamas projektas, kuriuo siekiama sukurti vieningą skaitmeninės kultūros platformą. Kitaip tariant, tai bus internetinis puslapis, kuriame galėsite rasti įvairių kultūros vertybių – nuo muzikos įrašų iki istorinių nuotraukų, nuo senųjų tekstų iki liaudies menų. Projektą įgyvendina Lietuvos nacionalinis kultūros centras kartu su kitomis svarbiomis šalies kultūros institucijomis.

Šiandien vis daugiau kultūros paslaugų persikelia į skaitmeninę erdvę. Pandemijos laikotarpis dar labiau išryškino, kaip svarbu turėti galimybę kultūrą pasiekti nuotoliniu būdu. „E-kultūra“ atsako į šį poreikį ir kuria tiltą tarp praeities ir dabarties.

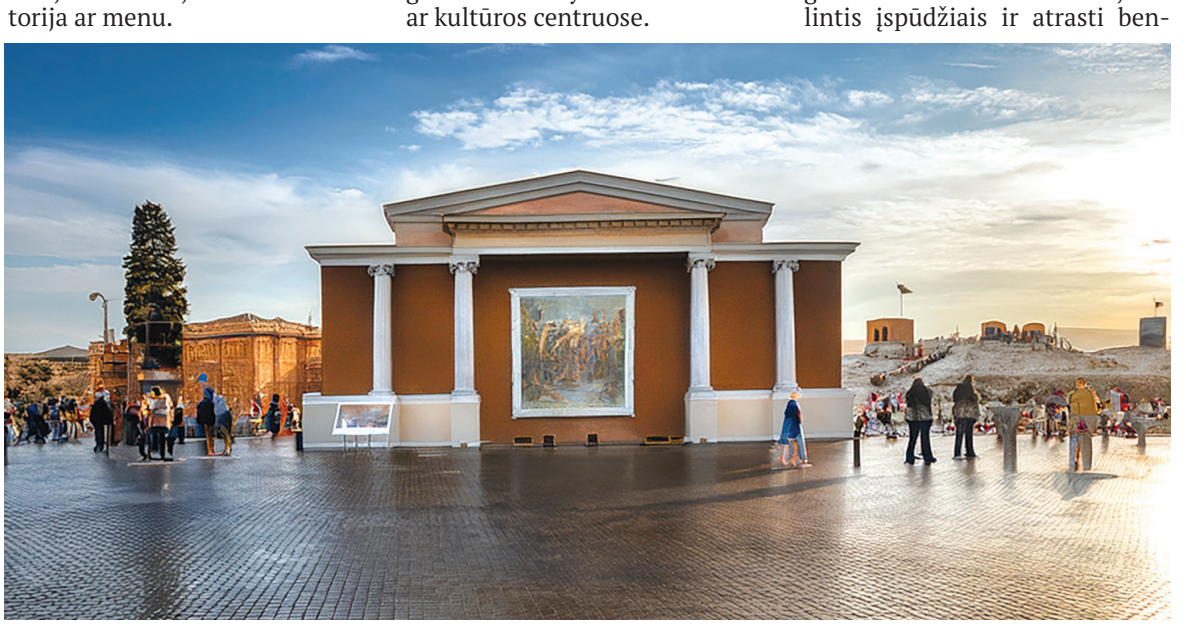
Kodėl tai svarbu jums?

Daugelis vyresnio amžiaus žmonių yra kultūros mylėtojai. Deja, ne kiekvienas turi galimybę dažnai lankytis muziejuose, bibliotekose ar koncertuose. „E-kultūra“ leis visa tai pasiekti tiesiog iš namų. Jums nebereikės rūpintis transportu ar ilgu keliu – pakaks kompiuterio ar planšetės ir interneto ryšio.

Ką galėsite rasti šioje platformoje?

- Skaitmenintas tautinis paveldas: liaudies dainos, šokiai, tautiniai kostiumai.
- Virtualūs muziejų turai.
- Koncertų ir spektaklių vaizdo įrašai.
- Retos archyvinės fotografijos ir dokumentai.
- Edukaciniai vaizdo siužetai apie mūsų šalies istoriją ir kultūrą.

Šis turinys bus pritaikytas įvairiems interesams – tiek tiems, kas nori pasimėgauti muzika, tiek tiems, kurie domisi istorija ar menu.

Asociatyvi iliustracija

Galbūt rasite skaitmenintą dainą, kurią dainuodavo jūsų mama. Gal atpažinsite savo gimtąjį kraštą senoje fotografijoje ar vėl išgirsite mylimą liaudies ansamblį.

Pasiekiama visiems – net ir kaimo gyventojams

„E-kultūra“ neapsiriboja tik didmiesčiais. Vienas iš pagrindinių projekto tikslų – užtikrinti kultūros prieinamumą net ir atokiausiuose šalies kampeliuose. Jei gyvenate kaime ar mažame miestelyje, tai nereiškia, kad turite būti atskirti nuo Lietuvos kultūrinio gyvenimo. Internetas tampa tiltu tarp jūsų ir pasaulio.

Paprasta ir suprantama

Žinome, kad ne visi vyresnio amžiaus žmonės drąsiai jaučiasi naudodamiesi naujomis technologijomis. Todėl platforma bus sukurta taip, kad ja būtų lengva naudotis net tiems, kurie nesijaučia „skaitmeniniais ekspertais“. Puslapis turės aiškią struktūrą, didesnius šriftus, paprastą naršymą. Be to, planuojama organizuoti mokymus bibliotekose ar kultūros centruose.

Skaitmeniniai anūkai

Vis daugiau jaunų žmonių savanoriauja mokydami senjorus naudotis internetu. Tai ne tik naudinga, bet ir labai nuoširdi kartų draugystė. Galbūt ir jūsų anūkas taps jūsų „skaitmeniniu gidu“ į kultūros pasaulį?

Ką daryti, jei reikia pagalbos?

Jeigu nesate tikri, kaip pradėti – pagalbos paprašykite anūkų ar vaikų. Galite ir kreiptis į vietos biblioteką – ten tikrai rasite žmonių, pasiruošusių paaiškinti, kaip prisijungti prie „E-kultūros“ platformos. Atsiranda vis daugiau savanorių ir programų, kuriose jauni žmonės padeda senjorams žengti pirmuosius žingsnius skaitmeniniame pasaulyje.

Nauda ne tik kultūrai, bet ir jūsų savijautai

Moksliniai tyrimai rodo, kad domėjimasis kultūra, naujų dalykų mokymasis ir aktyvus protinis darbas padeda išlaikyti gerą atmintį, pakilią nuotaiką ir net sumažina vienišumo jausmą. Per skaitmeninę kultūros platformą galėsite bendrauti su kitais, dalintis įspūdžiais ir atrasti bendraminčių – net neišeidami iš namų.

Tai gali tapti įpročiu – pavyzdžiui, ryte užsukę į platformą peržiūrėti naujos nuotraukų galerijos ar paklausyti įdėtos liaudies dainos, susikursite mažą, bet prasmingą kultūrinį ritualą.

Kada visa tai pradės veikti?

Projekto įgyvendinimas jau prasidėjęs. „E-kultūros“ platforma planuojama pristatyti visuomenei 2026 metais. Tačiau turinys bus pradėtas skaitmeninti ir talpinti palaipsniui, tad pirmieji rezultatai gali būti pasiekiami dar anksčiau.

Ką daryti jau dabar?

Jei norite būti pasiruošę – pradėkite nuo paprastų žingsnių:

1. Pasitikrinkite, ar namuose turite interneto ryšį.
2. Paklauskite artimųjų, ar turite tinkamą įrenginį (kompiuterį, planšetę ar telefoną).
3. Užsukite į biblioteką – ten rasite pagalbą ir daugiau informacijos.
4. Sekite informaciją apie „E-kultūrą“ savo savivaldybės svetainėje arba LNKC (lnkc.lt).

Pabaigai – žingsnis į ateitį

„E-kultūra“ – tai ne technologijų projektas. Tai – galimybė. Galimybė vėl išgirsti pamėgtą ansamblį, pamatyti savo krašto tautinius kostiumus, peržiūrėti senus spektaklių įrašus ar atrasti iš naujo Lietuvos istorijos puslapius. Prisiliesti prie Lietuvos istorijos ir meno, net jei sėdite savo namuose, su arbatos puodeliu rankoje. Tai žingsnis į ateitį, kuri ne atitolina mus nuo kultūros, o kaip tik – suartina.

Kultūra yra gyva, kol ją matome, girdime, jaučiame. O šiuolaikinės technologijos leidžia ją išsaugoti ir perduoti toliau – anūkams, proanūkiams, visoms ateities kartoms. Projektas „E-kultūra“ pasirūpins, kad net ir pačios trapiausios kultūros vertybės būtų ne tik saugomos archyvuose, bet ir gyventų tarp mūsų, būtų lengvai pasiekiamos kiekvienam.

Tai tarsi tiltas iš praeities į dabartį, kuriuo galime keliauti visi – tiek jauni, tiek vyresni.

Raginimas skaitytojams

Nenusigręžkite nuo naujovių. Net jei kartais jos atrodo sudėtingos – ženkite pirmą žingsnį. Galbūt per šią platformą vėl išgirsite vaikystėje girdėtą dainą, pamatysite kaimo, kuriame augote, nuotraukas, ar sužinosite kažką naujo apie savo krašto papročius.

Kultūra – tai mūsų tapatybės dalis. O „E-kultūra“ padės ją išsaugoti, dalintis ir mylėti. Kiekvienam. Bet kur. Bet kada.

„Europos Pulso“ informacija

ATRASK SAVO GALIMYBES

Europos Komisijos portalas „Funding & Tenders Portal“ yra skirtas ES finansavimo ir konkursų galimybėms. Šiame portale skelbiami įvairūs projektų finansavimo kvietimai, kurie apima daugybę sričių ir programų.

Kovo 4 d. paskelbti projektai:

1. Automobilių elektronikos, atvirojo kodo procesorių architektūros, puslaidininkių technologijų, įterptinių sistemų (embedded systems) ir saugaus mobilumo sritis. Paskelbta kovo 4 d. (RISC-V Automotive Hardware Platform)
2. Elektronikos, puslaidininkių, įterptinių sistemų, dirbtinio intelekto, kvantinių technologijų ir tvarios technologijų pramonės sritis. Paskelbta kovo 4 d. (Global call according to SRIA 2025)
3. Dirbtinio intelekto inžinerijoje, automatizacijos technologijų, pramonės skaitmenizavimo ir pažangių projektavimo metodų sritis. Paskelbta kovo 4 d. (AI-assisted Methods and Tools for Engineering Automation)
4. Maisto saugos, aplinkosaugos, sveikatos apsaugos ir cheminių medžiagų rizikos vertinimo sritis. Paskelbta kovo 4 d . (Support to EFSA for the risk assessment of pesticides)
5. Elektronikos komponentų ir sistemų (ECS) sritis. Paskelbta kovo 4 d. (Global RIA Call)
6. Puslaidininkių (mikroschemų) projektavimo, mikroelektronikos, skaitmeninės transformacijos, pramoninių inovacijų ir Europos technologinio suverenumo sritis. Paskelbta kovo 4 d. (A Pan-European infrastructure for Chips Design Innovation)
7. Maisto inovacijų, agro-maisto technologijų, tvarios žemės ūkio plėtros, startuolių komercinimo ir žiedinės ekonomikos sritis. Paskelbta kovo 4 d. (2025 FAST TRACK TO MARKET INITIATIVE – SPRING)
8. Dirvožemio sveikatos gerinimo, tvarios žemdirbystės ir agroekologijos sritis. Paskelbta kovo 5 d. (LivingSoiLL Open Call)
9. Dirbtinis intelektas ir žmogaus–roboto sąveika (HRI) pramonėje sritis. Paskelbta kovo 5 d. (JARVIS Open Call #1)
10. Socialinės ekonomikos, socialinių finansų, pilietinės visuomenės ir socialinės sanglaudos sritis. Paskelbta kovo 6 d. (Support EU networks active in the areas of social economy and social finance (3-year action grants)
11. Konferencijų vertimo, kalbų studijų, aukštojo mokslo ir tarpkultūrinės komunikacijos sritis. Paskelbta kovo 6 d. (Organisation of high quality master or postgraduate courses in conference interpreting)
12. Konferencinio vertimo, kalbų studijų, aukštojo mokslo ir tarpkultūrinės komunikacijos sritis. Paskelbta kovo 6 d. (Organisation of high quality master or porst graduate courses or bachelor courses by Ukrainian universities with conference interpreting components)
13. Inovacijų komercializavimo, mokslinių tyrimų poveikio didinimo, technologijų perdavimo ir startuolių vystymo sritis. Paskelbta kovo 6 d. (BOOST Call for Proposals)
14. Inovacijų, moterų lyderystės, verslumo ir lyčių lygybės sritis Paskelbta kovo 8 d.(EIT Red Kalyna 2025)
15. Naujojo Europos Bauhauzo (NEB), tvarios miestų plėtros, socialinės įtraukties, kūrybiškumo ir bendruomenių stiprinimo sritis. Paskelbta kovo 10 d. (Enhance New European Bauhaus Partner Call 2025: Call for proposals addressed to EIT Community NEB partners to scale-up the most promising Connect NEB and Co-create NEB projects)

Padarykime Europą vėl didžią

Gyvename neramiu laiku. Vėl karas. Šį kartą prekybos karas, kurį prezidentas D. Trampas paskelbė visam pasauliui. Amerika, žinoma, yra pirmoji pasaulio ekonomika, bet, mano manymu, to nepakanka tam karui laimėti.

Per visą žmonijos istoriją jokia valstybė nėra tapusi nugalėtoja, kaudamasi su visu pasauliu vienu metu. Baltųjų rūmų dabartinės administracijos pasirinkta taktika iš pradžių pasmerkta nesėkmei. O ir pati administracija, tiesą sakant, nekokia. Jokio profesionalumo, vien tik 100 proc. lojalumas prezidentui D. Trampui. Ką jau kalbėti apie garsųjį „Signal“ pokalbių kambarį, kuriame atvirai buvo diskutuojama apie smūgius Jemenui. Man atrodo, kad dabartiniam Pentagono vadovui jau reikėtų paaiškinti, kad jis nebe FOX televizijos žurnalistas ir pagrindinė jo užduotis dabar yra ne skleisti slaptą informaciją, o visiškai priešingai – ją saugoti. Dabartinėmis aplinkybėmis atrodo, kad jis vis dar puikiai atlieka savo, kaip žurnalisto, funkcijas. Puikus specialistas, bet dirba ne toje srityje.

Vis dėlto šiandien aš visai ne apie tai norėjau kalbėti. Juk dabartinės Amerikos administracijos sudėtis yra pačių amerikiečių reikalas ir mūsų tai per daug neliečia. Ko nepasakysi apie naujųjų tarifų įvedimo Amerikoje pasekmes. Tai mes galime pajusti. Todėl man kilo keletas minčių, kuriomis norėčiau pasidalinti.

Mūsų nacionalinėms vyriausybėms, kaip ir visos Europos Sąjungos vadovams, labai sunku rasti proporcingą atsaką naujiesiems amerikiečių tarifams. Esmė ta, kad mes į Ameriką eksportuojame fizines prekes, o iš jos daugiausia gauname paslaugas. Paprasčiau tariant, visiems aišku, kaip uždėti mokestį automobiliui, kertančiam sieną, bet visiškai neaišku, kaip tą patį padaryti su „Windows“ ar „Photoshop“ programomis. Šios programos atsiranda jūsų kompiuteryje vos per kelias sekundes, ir nė viena muitinė nemato, kaip jos kerta Europos Sąjungos sieną. Tai yra iššūkis, su kuriuo mums dar teks išmokti kovoti. Šią akimirką bandoma įvesti atsakomuosius tarifus fizinėms amerikiečių prekėms, atvežamoms į Europą. Tačiau dėl gausybės biurokratinių procedūrų, kurių reikia sprendimams priimti Europos Sąjungoje, mūsų atsakomosios priemonės gerokai atsilieka. Kol mes ginčijamės, deriname ir ieškome kompromisų, mūsų europinė ekonomika pamažu silpsta.

Tai ką gi su visa tuo daryti? Keisti sprendimų priėmimo sistemą Europos Sąjungoje nėra taip paprasta. Bet, mano nuomone, išeitis vis dėlto yra. Ir ši išeitis ta, kad atėjo laikas mums, paprastiems europiečiams, suvokti, jog iš tiesų esame didis žemynas, turintis turtingą istoriją bei tradicijas, ir būtent Europa, o ne Amerika, yra dabartinės civilizacijos lopšys.

Šūkis „Padarykime Ameriką vėl didžią“ nėra teisingas. Priminkite man, prašau, kada Amerika vadinosi didžia? Teisingai – niekada. Vienintelis dalykas, kuris ateina į galvą išgirdus šiuos du žodžius, yra Didžioji Amerikos depresija. O yra nemažai Europos valstybių, kurios tam tikru metu ir visiškai pagrįstai prie savo pavadinimo pridėdavo šį epitetą. Kad ir Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė. Tad galbūt metas mums padaryti Europą vėl didžią?

Kol mūsų lyderiai sprendžia kylančias ekonomines problemas politikos instrumentais, mes, paprasti Europos Sąjungos piliečiai, galime jiems padėti labai paprastu veiksmu. Tai paprasta. Kitą kartą eidami į parduotuvę **rinkitės europietiškus produktus**. Vyriausybei kartais sunku atvirai imtis atsakomųjų priemonių dėl įvairių priežasčių, apie kurias mes net nenutuokiame. Tačiau mums, paprastiems europiečiams, niekas negali uždrausti rinktis tą gamintoją, kuris mums priimtinesnis. Mėgstate „Coca-Colą“? Išbandykite čekišką „Kofolą“. Sako, gėrimas visai neblogas. Vietoj „Chryslerio“ pirkite „Volkswageną“ ir taip toliau. Paskutiniai keli mėnesiai parodė, kad tokia taktika veikia ir veikia gana sėkmingai. Pažvelkite, ką tinkama pilietinė pozicija padarė Elono Musko įmonei „Tesla“. Akcijų vertė staigiai krito, ir jeigu taip tęsis, bendrovė bus priversta paskelbti bankrotą. Ir nė viena vyriausybė pasaulyje negali to pakeisti. Paprasti žmonės atsisako pirkti politiškai toksiškai tapusias mašinas. Dar vienas pavyzdys iš netolimos praeities. Kai Grenlandijoje lankėsi antroji Amerikos ponia Uša Vens, Amerikos ambasados darbuotojai bandė surasti šeimą, kuri sutiktų priimti ją savo namuose. Prisipažinsiu, pajutau didžiulį pasididžiavimą, kai sužinojau, jog nė viena Grenlandijos šeima nesutiko priimti tokių svečių. Dėl to vizitas buvo sutrumpintas nuo kelių dienų iki kelių valandų.

Mūsų vienybė yra didelė jėga. Atsiminkime, visi esame skirtingi. Kiekvienas turi savo politines pažiūras, pasaulėžiūrą, religiją, tačiau mes visi esame europiečiai, o mūsų stiprybė slypi mūsų vienybėje. **Tad rinkimės europietišką gamintoją!**

Aleksandras Juodka

Kretinga atsigręžia į upę: Akmenos pakrantės taps miesto pažiba

Kretinga ruošiasi ryškiam pokyčiui – miestas pradeda didelio masto projektą, kuris ne tik pakeis Akmenos upės veidą, bet ir iš esmės atvers naujas galimybes bendruomenės gyvenimui, laisvalaikiui bei turizmui.

Akmenos upė, iki šiol tarsi kukliai slėpusis nuo miesto kasdienybės, netrukus taps viena ryškiausių Kretingos traukos vietų. Įgyvendinus projektą, vaizdinga, bet anksčiau sunkiai prieinama pakrantė virs modernia, patogia ir visiems prieinama erdve. Beveik 3,5 kilometro ilgio pėsčiųjų takas jungs miesto centrą su Kretingos muziejumi, o net 2,4 km šio tako drieksis virš vandens, suteikdami vaikščiojimui unikalią patirtį.

„Tai – daugiau nei infrastruktūros projektas. Tai – miesto grįžimas prie gamtos ištakų ir ryšio su upės istorija atkūrimas“, – pabrėžia Kretingos rajono meras Antanas Kalnius. Pasak jo, šis projektas taps nauju Kretingos identiteto elementu ir vieta, kurioje galės susitikti įvairių kartų žmonės – nuo senjorų iki jauniausių šeimos narių.

Takai, skverai ir pramogos – visiems metų laikams

Projekto esmė – patogumas ir universalumas. Planuojama įrengti penkias temines poilsio zonas: nuo ramių kampelių su gultais, sūpynėmis ir pavėsinėmis iki žaidimų aikštelių vaikams bei aktyvaus laisvalaikio zonų. Bus sukurta infrastruktūra ir neįgaliesiems, šeimoms su mažais vaikais – visi takai pritaikyti įvairiems judėjimo poreikiams.

Šaltinių skveras taps tikru miesto akcentu – čia trykš fontanai, tekės upelis, žvilgės tvenkinėlis. Visa tai sukurta taip, kad ši erdvė galėtų tarnauti ir renginiams, ir jaukioms šeimos iškyloms. Greta Žuvinės tilto bus įrengta apžvalgos aikštelė, leis iš naujo pamatyti pažįstamą miesto kraštovaizdį. Špitolės skveras kvies pasinerti į meną – čia bus eksponuojamos vietinių kūrėjų skulptūros.

Upė, jungianti istoriją ir šiandieną

Akmena turi istorinę reikšmę Kretingai – nuo pat miesto įkūrimo 1609 m. ši upė buvo svarbi ne tik kaip gamtos elementas, bet ir kaip urbanistinis orientyras. Kretingos miestas augo aplink Akmeną – net dvaras, kuris šiandien yra viena lankomiausių vietų, iš pradžių buvo statytas atsižvelgiant į šios upės tekėjimą. Manoma, kad prie Akmenos krantų veikė pirmieji vandens malūnai, kurie aprūpindavo miestelį gyvybiškai svarbia energija.

Be to, Akmena nuo seno buvo susijusi su krašto religiniu gyvenimu – šalia upės stovinti Viešpaties Apreiškimo bažnyčia iki šiol išlieka svarbi dvasinė ašis, o ateityje ši simbolinė jungtis tik dar labiau sustiprės, kai pakrantės taps laisvai prieinamos visiems lankytojams.

Atgaivinama gamta ir išsaugota tapatybė

Svarbus šio projekto aspektas – pagarba gamtai. Kuriant naujas erdves nebus pamirštas ekologinis jautrumas: paliekama kuo daugiau natūralios augalijos, papildomai sodinami medžiai, krūmai ir sezono gėlės. Pakrantė bus apšviesta šiuolaikišku, estetišku apšvietimu, o viešose erdvėse bus įrengtas nemokamas Wi-Fi.

Planuojama, kad takas taps ne tik vieta pasivaikščiojimams, bet ir edukacijos bei kultūrinės veiklos ašimi – čia galėtų vykti parodos, ekskursijos, gamtos pažinimo užsiėmimai. Tai erdvė, kuri keisis kartu su metų laikais ir bendruomenės poreikiais.

Naujos galimybės dvaro teritorijoje

Dar viena svarbi projekto dalis – Kretingos dvaro teritorijos įveiklinimas. Šiuo metu mažai kam prieinamas tvenkinys bus atvertas, jame suplanuotas pusmėnulio formos pontoninis tiltas, o greta įsikurs jauki poilsiavietė. Taip pat planuojama nauja prieplauka – atsivers galimybės plėtoti vandens pramogas, pavyzdžiui, pasiplaukiojimą baidarėmis ar nedidelėmis valtelėmis.

Investicija į miesto ateitį

Projektas įgyvendinamas dviem etapais: pirmuoju bus tvarkoma teritorija nuo Žuvinės tilto iki Šaltinių skvero, antruoju – nuo Šaltinių skvero iki Dvaro tilto. Pirmojo etapo darbus planuojama baigti iki 2027-ųjų pabaigos. Statybos finansuojamos iš Europos Sąjungos fondų bei Kretingos rajono savivaldybės biudžeto.

By Žemaitijos kelias - Own work, CC BY-SA 4.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=86413251

Architektai iš UAB „Maspro“, rengę projektinius pasiūlymus, taip pat įvertino potvynių rizikas – pagrindinis takas ir kitos erdvės bus įrengtos aukščiau už įprastą upės lygį. Su projektiniais sprendiniais galima susipažinti iki balandžio 15 d. Vilniuje bei internete.

Daugiau nei infrastruktūra – naujas žingsnis Kretingos vizijoje

Šis projektas – tai ne tik techninis miesto atnaujinimas, bet ir svarbus žingsnis įgyvendinant Kretingos, kaip atviro, žaliuojančio ir kultūriškai gyvo miesto viziją. Įrengus naujas pakrantės erdves, miestas taps patrauklesnis ir vietiniams gyventojams, ir turistams iš visos Lietuvos ar net užsienio.

Kretinga jau seniai garsėja savo vienuolynu, žiemos sodu, muziejumi bei turtingu kultūros paveldu. Vis dėlto iki šiol trūko vieno esminio elemento – organizuotos viešosios erdvės, kuri jungtų gamtą su miesto centru. Dabar, kai Akmenos upės pakrantė bus prikelta naujam gyvenimui, Kretinga įgaus dar vieną stiprų akcentą savo turistiniame žemėlapyje.

Tai taip pat galimybė skatinti smulkųjį verslą – šalia tako gali kurtis kavinukės, meno dirbtuvės, sezoniniai renginiai, orientuoti į vietos amatininkus. Šis projektas keis miesto atmosferą, skatins bendruomeniškumą, kvies leisti laiką lauke, bendrauti ir pažinti savo miestą iš naujo.

https://www.kretinga.lt/naujienos/keisis-kretingos-veidas-bus-atvertos-vaizdingosios-akmenos-upes-pakrantes

Atviros centralizuotos muziejinių vertybių saugyklos su kompetencijų centru – architektūrinio projekto konkursui pateikti devyni darbai

Atviros centralizuotos muziejinių vertybių saugyklos su kompetencijų centru – architektūrinio projekto konkursui pateikti devyni projektai. Pagal konkurso sąlygas šis modernus pastatas turi iškilti Lietuvos etnografijos muziejaus teritorijoje Rumšiškėse. Minimalus bendrasis pastato plotas – 13 600 kvadratinių metrų.

Visi konkursui pateikti architektūriniai projektai yra eksponuojami Lietuvos etnografijos muziejuje, Aristavėlės dvare, L. Lekavičiaus g. 2, Rumšiškės. Su jais galima susipažinti muziejaus darbo valandomis (8–17 val.) arba virtualioje galerijoje.

Centralizuotos muziejinių vertybių saugyklos poreikis ir galimos jos statybos alternatyvos buvo nustatytos Kultūros ministerijos užsakymu atliktoje galimybių studijoje. Kultūros ministerijai atlikus muziejinių vertybių saugojimo ir saugyklų poreikio vertinimo auditą, paaiškėjo, kad iš 16 ministerijos pavaldžių muziejų papildomo saugyklų ploto labiausiai reikia Lietuvos etnografijos muziejui, Lietuvos nacionaliniam dailės muziejui, Lietuvos nacionaliniam muziejui, Nacionaliniam M. K. Čiurlionio dailės muziejui, Šiaulių „Aušros“ muziejui, Nacionaliniam muziejui Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmams.

Lietuvos etnografijos muziejaus teritorija pasirinkta kaip tinkamiausia vieta atviros centralizuotos muziejinių vertybių saugyklos statybai. Šis sprendimas priimtas atsižvelgiant į didžiausią būtent šio muziejaus saugyklų poreikį, taip pat į galimybę spręsti ir kitų muziejų saugyklų klausimus. Lėmė ir patogi infrastruktūra, galimybė pasinaudoti Europos Sąjungos fondų parama bei faktas, kad šios investicijos negalimos Vilniaus regione.

Atviros centralizuotos muziejinių vertybių saugyklos projektas yra įtrauktas į Kultūros ministerijos Kultūros ir kūrybingumo plėtros programą.

Kultūros ministro Šarūno Biručio įsakymu Lietuvos etnografijos muziejaus kartu su trimis nacionaliniais muziejais įgyvendinamam projektui „Centralizuota muziejinių vertybių saugykla su kompetencijų centru“ skirta beveik 30 mln. eurų.

Daugiau informacijos https://lrkm.lrv.lt/lt/naujienos/atviros-centralizuotos-muziejiniu-vertybiu-saugyklos-su-kompetenciju-centru-architekturinio-projekto-konkursui-pateikti-devyni-darbai/

Kodėl reikalinga Europos vidaus saugumo strategija?

Atsižvelgiant į kintančias saugumo grėsmes ir sudėtingą geopolitinę situaciją, Europos Sąjungos valstybės narės turi stiprinti gebėjimus užtikrinti savo piliečių saugumą, taikydamos bendrą, europinį požiūrį į vidaus saugumą.

Europos vidaus saugumo strategijos tikslas – skatinti koordinuotus veiksmus, stiprinti bendradarbiavimą dalijantis informacija, didinti atsparumą ir bendrus gebėjimus veiksmingai užkirsti kelią grėsmėms, jas aptikti ir į jas reaguoti. Strategija siekiama, kad saugumo aspektai būtų integruoti į visas Sąjungos politikos sritis, taikant visos visuomenės požiūrį. Ji taip pat padės valstybėms narėms pasitelkti technologijų galimybes saugumui stiprinti ir skatins saugią skaitmeninę erdvę visiems.

Kaip strategija siejasi su Europos gynybos baltąja knyga ir Parengtumo sąjungos strategija?

Remiantis buvusio Suomijos prezidento Sauli Niinistö ataskaitos rekomendacijomis, Europos vidaus saugumo strategija glaudžiai susijusi su Parengtumo sąjungos strategija bei Europos gynybos baltąja knyga „Pasirengimas 2030“. Kartu jos formuoja bendrą ES viziją – saugią, atsparią ir tvirtą Europą.

Vidaus saugumo strategija apima visapusišką atsaką į tokias grėsmes kaip hibridinės atakos, organizuotas nusikalstamumas ir terorizmas. Parengtumo sąjungos strategija orientuota į civilinį ir karinį pasirengimą krizėms, o Gynybos baltoji knyga apibrėžia strateginės gynybos bendradarbiavimo, investicijų bei pramonės vystymo kryptis.

Be to, Komisija planuoja pristatyti „Europos demokratijos skydą“, skirtą stiprinti demokratinį atsparumą.

Kaip Komisija integruos saugumo aspektus į ES politiką?

Papildydama Parengtumo sąjungos strategiją Komisija sieks integruoti saugumo aspektus į visą ES teisėkūros procesą nuo pat pradžių.

Rengiant naujus teisės aktus arba peržiūrint esamus, bus vertinamas jų poveikis saugumui ir atsparumui. Tam bus organizuojami specialūs mokymai politikos formuotojams.

Naujoje vidaus saugumo valdymo sistemoje reguliariai bus atliekamos grėsmių analizės, kurios padės Saugumo kolegijai bei bendradarbiavimui su valstybėmis narėmis Taryboje.

Kaip bus stiprinama Europolo veikla?

Europolas atlieka esminį vaidmenį kovojant su sunkiu ir organizuotu nusikalstamumu, įskaitant migrantų kontrabandą ir terorizmą. Atsižvelgiant į dabartinę saugumo padėtį, būtina išplėsti jo įgaliojimus.

Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, ketina pasiūlyti ambicingą Europolo mandato reformą.

Numatyta sustiprinti agentūros vaidmenį tiriant tarpvalstybinius, sudėtingus ir plataus masto nusikaltimus bei plėsti bendradarbiavimą su Eurojustu, Europos prokuratūra (EPPO) ir kitomis ES agentūromis.

Taip pat bus plečiami skaitmeninių technologijų, šifravimo, neteisėto pelno sekimo, duomenų analizės ir kibernetinio saugumo gebėjimai.

Ką Komisija siūlo dėl duomenų saugojimo ir šifravimo?

Komisija pateiks veiksmų planą, kaip užtikrinti teisėtą ir veiksmingą prieigą prie duomenų. Tarp numatomų veiksmų – ES masto duomenų saugojimo taisyklių poveikio vertinimas ir technologinių gairių šifravimo srityje parengimas. Tai leis teisėsaugai teisėtai pasiekti užšifruotus duomenis, kartu išlaikant kibernetinį saugumą ir pagrindinių teisių apsaugą.

Kaip užtikrinamas balansas tarp saugumo ir privatumo?

Apie 85 proc. teisėsaugos tyrimų priklauso nuo gebėjimo pasiekti skaitmeninę informaciją – beveik visos organizuoto nusikalstamumo formos palieka skaitmeninį pėdsaką.

Didėjant skaitmeninio pasaulio svarbai, būtina rasti pusiausvyrą tarp efektyvios teisėsaugos ir pagrindinių teisių, įskaitant teisę į privatumą. Komisija užtikrins, kad saugumo klausimai būtų integruoti į ES politiką, kartu gerbiant žmogaus teises.

Kaip strategija saugo piliečius internete, ypač vaikus?

Strategijoje numatytos įvairios priemonės piliečių apsaugai internete. Skaitmeninių paslaugų aktas įpareigoja interneto platformas aktyviai valdyti rizikas ir šalinti neteisėtą turinį – ypač siekiant apsaugoti vaikus nuo seksualinio išnaudojimo, prekybos žmonėmis ir radikalizacijos.

2025 m. Komisija planuoja pateikti privatumo apsaugą užtikrinantį amžiaus patvirtinimo sprendimą bei specialias gaires vaikų apsaugai. Iki ES skaitmeninės tapatybės portfelio įdiegimo (numatyta nuo 2026 m.) tai bus laikinas sprendimas.

Be to, Komisija stiprins bendradarbiavimą tarp platformų, institucijų ir pilietinės visuomenės – per Netoleruotinos neapykantos kalbos kodeksą ir ES interneto forumą.

Taip pat bus stiprinami teisės aktai ir veiksmai, skirti kovai su vaikų seksualiniu išnaudojimu internete. Naujas ES centras padės paslaugų teikėjams nustatyti ir pranešti apie neteisėtą veiklą, taip pat padės valstybėms narėms prevencijoje ir aukų apsaugoje.

Numatytas ir veiksmų planas dėl vaikų apsaugos nuo nusikalstamų veikų bei patyčių internete.

Kaip strategija prisideda prie kovos su terorizmu?

Strategijoje numatyta nauja ES darbotvarkė, skirta terorizmo ir smurtinio ekstremizmo prevencijai bei kovai su jais. Bus stiprinamas gebėjimas prognozuoti grėsmes, užkirsti kelią radikalizacijai, apsaugoti piliečius ir viešąsias erdves bei veiksmingai reaguoti į išpuolius.

Planuojama:

- sukurti prevencinių priemonių rinkinį, skirtą ankstyvam grėsmių atpažinimui ir intervencijoms, ypač tarp pažeidžiamų asmenų;
- stiprinti viešųjų erdvių apsaugą, panaudojant ES finansavimą ir ekspertinius patarimus;
- įgyvendinti bendrą kovos su terorizmo finansavimu sistemą.

Kaip kovojama su organizuotu nusikalstamumu?

Komisija siekia taikyti visapusišką požiūrį į organizuoto nusikalstamumo prevenciją ir kontrolę – nuo socialinių veiksnių (skurdo, nedarbo, atskirties) iki griežtesnių teisės aktų ir priemonių.

Planuojama:

- peržiūrėti teisės aktus dėl ginklų, narkotikų ir pinigų plovimo;
- patvirtinti ES kovos su korupcija strategiją;
- stiprinti Europos prokuratūros veiklą;
- pateikti veiksmų planus dėl internetinių sukčiavimų bei vaikų apsaugos nuo nusikalstamų veikų.

Kaip bus finansuojamos papildomos priemonės?

Visuomenės saugumo stiprinimui reikalingos reikšmingos investicijos. Ateities finansavimo klausimai bus sprendžiami rengiant naująją ES daugiametę finansinę programą.

Šiuo metu (2021–2027 m. laikotarpiu) saugumo priemonėms skiriama apie 9,77 mlrd. eurų, iš jų:

- 1,9 mlrd. – Vidaus saugumo fondui;
- 6,2 mlrd. – Sienų valdymo ir vizų politikos priemonėms;
- 1,6 mlrd. – programai „Europos horizontas“, skatinančiai mokslinius tyrimus ir inovacijas saugumo srityje.

Daugiau informacijos https://ec.europa.eu/commission/presscorner/home/en

Kviečiame dalyvauti EAA fotografijų konkurse!

Parodyk, ką matai – dalyvauk Europos aplinkos agentūros fotografijų konkurse „Aplinka ir aš 2025“

Europos aplinkos agentūra (EAA) kviečia visus fotografijos entuziastus dalyvauti kasmetiniame konkurse „Aplinka ir aš“. Pasidalink savo unikaliu požiūriu į aplinką ir prisidėk prie tvarumo idėjų sklaidos Europoje.

Galima pateikti iki 5 nuotraukų, pasirinkus vieną ar kelias kategorijas:

- MĖLYNA – Vanduo ir aš
- ŽALIA – Gamta ir aš
- ORANŽINĖ – Kasdienis gyvenimas ir aš

Kas gali dalyvauti?

Visi 18 metų ir vyresni Europos Sąjungos valstybių narių bei Islandijos, Lichtenšteino, Norvegijos, Šveicarijos, Turkijos, Šiaurės Makedonijos, Albanijos, Kosovo, Juodkalnijos, Serbijos bei Bosnijos ir Hercegovinos gyventojai.

Kokie prizai laukia?

- 1000 Eur – kiekvienos kategorijos nugalėtojui
- 500 Eur – Jaunimo prizas (18–24 m. dalyviams)
- 500 Eur – Publikos simpatijų prizas

Paraiškų laukiama iki 2025 m. gegužės 30 d.

Daugiau informacijos: https://youth.europa.eu/home_en

Įšok į gyvenimą su Europos solidarumo korpusu

Apie Europos solidarumo korpusą daugelis yra girdėję ne kartą. Visgi norint tikrai suprasti, kaip ši programa veikia ir kokias galimybes ji siūlo jaunimui, tenka ne tik pasikliauti girdėtais fragmentais, bet ir atidžiai pasidomėti. Šiame straipsnyje dalinuosi ne tik informacija, bet ir asmenine patirtimi, kaip tapau Korpuso savanoriu užsienyje.

Rašydamas šį tekstą dar kartą įsitikinau, kad ši programa – tai ne tik formalus Europos Sąjungos jaunimo strategijos (2019–2027) įgyvendinimo įrankis. Ji yra tikras galimybių pasaulis: pažinti kitas kultūras, keliauti, augti kaip asmenybei ir įgyti neįkainojamos patirties. Dalyvavimas projekte skatina domėtis socialinėmis problemomis, mokytis empatijos ir bendruomeniškumo. Trumpai tariant, būti Europos solidarumo korpuso savanoriu – reiškia būti aktyviu, atviru ir sąmoningu Europos piliečiu.

Kelionės pradžia

Man buvo 22-eji, ką tik baigiau universitetą Turine, Italijoje, ir ieškojau nuotykio. Norėjau veiklos gamtoje, kur galėčiau pabėgti nuo auditorijų suolų, patobulinti anglų kalbą ir įgyti praktinės patirties. Apie Europos solidarumo korpusą žinojau nedaug, kol nenusprendžiau užsukti į Giosef Torino – vietinę jaunimo organizaciją. Būtent jie pirmieji išsamiai paaiškino, ką ši programa siūlo.

Sužinojau, kad:

- programos prioritetai – įtrauktis, įvairovė, demokratinis dalyvavimas, aplinkosauga ir skaitmeninė transformacija;
- ji finansuoja savanorystės bei solidarumo projektus (taip pat ir humanitarinėje srityje);
- dalyvauti gali 18–30 m. jaunuoliai (humanitariniuose projektuose – iki 35 m.);
- programa jungia jaunus žmones, siekiančius kurti įtraukesnę visuomenę bei padėti pažeidžiamoms grupėms;
- solidarumo projektus galima inicijuoti patiems, identifikavus problemą savo bendruomenėje.

Grįžau namo kupinas įkvėpimo – supratau, kad ši galimybė puikiai dera su mano nuotykių troškimu ir noru prisidėti prie bendro gėrio. Pradėjau ieškoti projekto, kuris man tiktų labiausiai. Tai galima daryti Europos jaunimo portale, kuriame – tūkstančiai projektų, kuriuos galima filtruoti pagal šalį, temą (kultūra, gamta, lyčių lygybė ir kt.) bei veiklos pobūdį.

Pirmiausia kandidatavau į projektą Lenkijos miestelio bibliotekoje, bet nebuvau atrinktas. Nors tai šiek tiek nuvylė, supratau, kad širdis vis dėlto traukia į gamtą. Pradėjau domėtis Šiaurės Europa – Švedija, Norvegija, Suomija, Danija – kol vieną dieną pastebėjau projektą mažoje Strynø saloje Danijoje. Interviu praėjo sėkmingai, ir netrukus buvau priimtas!

Būk pokyčio kibirkštis

Į Strynø atvykau balandį, projektas truko šešis mėnesius. Pamažu susipažinau su bendruomene – vos 200 gyventojų, tačiau nepaprastai vieninga. Projektas vyko „Smakkecentre“ – gamtos centre, kuriame įrengta stovyklavietė, muziejus, baidarės, valtys ir net auginamos avys. Kartu su kitais savanoriais padėjome tvarkyti gamtinę aplinką, prižiūrėti infrastruktūrą.

Per šiuos mėnesius sutikau savanorių iš įvairių šalių – kiekvienas jų atvyko vedamas skirtingų motyvų: pilietinio įsipareigojimo, smalsumo ar noro pabėgti nuo rutinos. Kalbantis su jais vis labiau suvokiau, kokia įvairialypė yra ši programa.

Olga iš Rusijos, buvusi mokytoja, savanoriavo Danijos mokykloje ir sukūrė projektą, kuris padėjo moksleiviams stiprinti pasitikėjimą savimi. Emma iš Švedijos, dalyvavusi projekte Paryžiaus priemiestyje, pasakojo, kaip per pusmetį jos požiūris į gyvenimą visiškai pasikeitė – „tai buvo lyg naujos šeimos atradimas“.

Ką palieka tokia patirtis

Grįžęs iš Danijos turėjau daug ką apmąstyti. Nuo pirmų dienų abejojau, ar susidorosiu, bet netrukus pajutau, kad tai – man augti padedanti patirtis. Buvau dėkingas šeimai, kuri mane priėmė, žmonėms, kuriuos sutikau, ir pačiai programai.

Norėjau suprasti, kaip visa tai veikia giliau. Sužinojau, kad Europos solidarumo korpusą koordinuoja Europos Komisija, o įgyvendina įvairūs partneriai – vienas svarbiausių yra SALTO centras (angl. Support, Advanced Learning and Training Opportunities), kuris siekia gerinti jaunimo programų kokybę, bendradarbiaudamas su nacionalinėmis agentūromis, „Eurodesk“ bei jaunimo organizacijomis.

Jaunieji žurnalistai Europoje – susipažink su autoriumi

Emanuele Gessi, 23 m., Italija. Tarp tylos ir chaoso, tarp idėjų ir realybės. Rudi plaukai, tiesi nosis, šiek tiek barzdos. Mėgstu savo chaki spalvos kuprinę, rašytoją Bolaño ir darbą gryname ore.

Straipsnis atspindi tik autoriaus nuomonę. Europos Komisija ir „Eurodesk“ už jį neatsako.

Daugiau informacijos: https://youth.europa.eu/home_en

Greitojo geležinkelio Madridas–Sevilija atgimimas: Europos investicija į tvaresnį rytojų

By CARLOS TEIXIDOR CADENAS - Own work, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=30327476

Ispanija – viena pirmaujančių šalių pasaulyje pagal greitųjų geležinkelių tinklo ilgį, o šis tinklas – tikras modernios transporto infrastruktūros pavyzdys. Vis dėlto net ir pažangiausi sprendimai reikalauja nuolatinio atnaujinimo. Šiuo metu Ispanijoje vykdomas vienas svarbiausių geležinkelių modernizacijos projektų – greitojo geležinkelio linijos Madridas–Sevilija infrastruktūros atnaujinimas, kurį iš dalies finansuoja Europos Sąjunga, yra puikus pavyzdys, kaip regioninė politika prisideda prie šiuolaikinio, tvaraus ir saugaus transporto vystymo.

Šis projektas apima beveik visą 471 km ilgio liniją. Net 435,2 km bus iš esmės atnaujinta, siekiant užtikrinti jos atitiktį Europos geležinkelių sąveikos reikalavimams bei TEN-T (Transeuropinio transporto tinklo) specifikacijoms. Tai vienas iš svarbiausių žingsnių siekiant sujungti pietvakarių Europą su likusia ES dalimi efektyvia, konkurencinga geležinkelių sistema.

Greitojo geležinkelio linija Madridas–Sevilija buvo atidaryta 1992 m. kaip pirmoji tokio pobūdžio linija Ispanijoje ir viena pirmųjų visoje Europoje. Nuo tada ji tapo svarbia arterija, aptarnaujančia ne tik šiuos du miestus, bet ir Toledą, Malagą, Granadą, taip pat užtikrinanti geresnį susisiekimą su Kadisu, Huelva ir Algecirasu.

Projektas aprėpia itin platų darbų spektrą: Keičiami seni bėgiai, pabėgiai ir atnaujinama kelių struktūra; modernizuojami tiltai ir tuneliai (iš viso 32 tiltai ir 17 tunelių); stabilizuojami pylimai ir pritaikomos drenažo sistemos; renovacijos apims ir aptarnavimo pastatus, prieigos kelius; įrengiamos ar atnaujinamos saugos tvoros; papildomai vykdomi projektai, skirti energijos tiekimo, signalizacijos ir kontrolės sistemų modernizavimui.

Bendras projekto biudžetas siekia 801,6 mln. eurų, iš kurių net 110 mln. eurų skiria Europos regioninės plėtros fondas, pagal 2014–2020 m. daugiaregioninę veiksmų programą. Ši investicija patenka į prioritetinę sritį „Tvaraus transporto skatinimas“, pabrėžiant Europos Komisijos įsipareigojimą mažinti priklausomybę nuo taršių transporto rūšių.

Vienas svarbiausių šio projekto poveikių – jo indėlis į žaliąją transformaciją. Perėjimas nuo automobilių ir lėktuvų prie geležinkelių reiškia mažesnį anglies dioksido emisijų kiekį, mažiau triukšmo ir spūsčių. Tai taip pat svarbi priemonė ekonominei veiklai skatinti regionuose, pro kuriuos driekiasi linija.

Modernizuota linija taps ne tik patogesnė keliautojams, bet ir strategiškai svarbi jungtis pietų Ispanijos ekonomikai – greitesnis prekių ir žmonių judėjimas padeda verslui plėstis, mažina logistikos sąnaudas ir skatina regioninę integraciją.

„Europos Pulso“ informacija

Andalūzija – saulės, flamenko ir maurų paveldo kraštas

Kai išgirstame žodį Ispanija, vaizduotėje dažnai iškyla smaragdiniai alyvmedžių laukai, baltų kaimelių siluetai kalvose, karštas vėjas ir aistros kupinas flamenko. Visa tai – Andalūzija, pietinis Ispanijos regionas, kuriame persipina šimtmečių istorija, gamtos grožis ir kultūrinis gyvybingumas.

Andalūzija daugiau nei septynis šimtmečius buvo Al-Andalus – islamo kultūros centras Europoje. Apie šį laikotarpį iki šiol liudija didinga Alhambros tvirtovė Granadoje, kuri tarsi architektūrinė poezija jungia arabų ornamentiką, geometriją ir vandens estetiką. Šalia jos stovi krikščioniškoji architektūra – pavyzdžiui, Kordobos mečetė-katedra, kur gotikinės koplyčios įsilieja į islamo arkų mišką. Tai vieta, kur istorija nėra tik praeitis – ji kvėpuoja miestuose, akmeninėse gatvėse, rūmų kiemeliuose, kuriuose dar aidi šimtmečių senumo fontanų čiurlenimas.

Andalūzijoje gimė flamenkas – daugiau nei muzika ar šokis. Tai emocijų sprogimas, giliai įsišaknijęs tarp čigonų (gitanos), maurų ir vietinių ispanų kultūrų. Flamenko čia – tai gyvenimo būdas, būdas išreikšti džiaugsmą, liūdesį, laukimą ar net maištą. Sevilijoje ar Kadise galite užsukti į tablao – mažą sceną, kur dainininkai, gitaristai ir šokėjai sukuria nepaprastai stiprią emocinę atmosferą.

Šventės, aistra ir gyvenimo džiaugsmas: Andalūzijos siela

Andalūzai – tai žmonės, kurie moka švęsti gyvenimą. Nesvarbu, ar tai būtų nedidelio kaimelio religinė procesija, ar Sevilijos Feria de Abril – šventė čia yra neatsiejama nuo tapatybės. Švenčiama garsiai, spalvingai, su muzika, šokiu, žirgais, maistu ir, svarbiausia – su bendruomenės jausmu.

Semana Santa, arba Didžioji savaitė prieš Velykas, Andalūzijoje – tai įspūdinga religinė misterija. Tūkstančiai procesijų dalyvių, nešantys šventuosius atvaizdus, žingsniuoja gatvėmis lydimi orkestrų, būgnų ir smilkalų aromato. Tai ne tik religinis aktas – tai emocinis išgyvenimas, kuriame susilieja tikėjimas, menas ir kartų tradicijos.

Kitą Andalūzijos veidą atskleidžia flamenko festivaliai. Tai – grynas jausmas, kuriame nėra vaidybos: kiekvienas gitaros akordas, kiekvienas balsas ir kūno judesys išreiškia tai, ko nepasakysi žodžiais. Šokama ne dėl scenos, o dėl vidinio poreikio išsireikšti.

Andalūzų charakteris – gyvas, aistringas, šiltas. Jie mėgsta bendrauti, kalba greitai, dažnai gestikuliuoja, o jų kalboje pilna emocijos. Kartais sakoma, kad andalūzai kalba taip, tarsi šoktų – lengvai, ritmingai, su užsidegimu. Dėl savo atvirumo ir humoro jie greitai tampa draugais ir visada randa temą pokalbiui – net su nepažįstamuoju.

Šventės Andalūzijoje – tai ne priedas prie gyvenimo, o jo esmė. Čia žmonės geba sulėtinti laiką ir iš širdies mėgautis tuo, kas aplink – muzika, maistu, buvimu kartu. Tai kultūra, kurioje gyvenimas švenčiamas kasdien.

Andalūzija – tai ir kraštovaizdžių įvairovės šalis. Vakaruose plyti Doñanos nacionalinis parkas, vienas svarbiausių paukščių migracijos taškų Europoje. Pietuose driekiasi garsieji Kosta del Sol paplūdimiai, o šiaurės rytuose – Sierra Nevada kalnai, kur žiemą galima slidinėti vos už valandos kelio nuo Granados. Toks kontrastų derinys leidžia keliautojams per vieną dieną ryte čiuožti sniegu, o vakare stebėti saulėlydį paplūdimyje.

Doñanos parkas – tai ne šiaip sau saugoma teritorija. Tai gyvas biosferos rezervatas, kuriame tūkstančiai flamingų, erelių, lapių, elnių ir net retos iberinės lūšys dalijasi erdve su lankytojais. Parkas driekiasi ten, kur susitinka upė Gvadalkiviras ir Atlanto vandenynas – tai milžiniškos pelkės, smėlio kopos, pušynai ir lagūnos, kur gamta vis dar diktuoja savo ritmą. Doñana yra ir viena iš UNESCO pasaulio paveldo vietų, o jos išlikimas tampa simboliniu iššūkiu – kaip suderinti žmonių poreikius su natūralių ekosistemų išsaugojimu. Kiekvieną pavasarį Doñana tampa paukščių rojumi – čia trumpam sustoja šimtai tūkstančių migruojančių paukščių iš Afrikos, o jų dainos susilieja su vėjo šnaresiu tarp žolių. Tai gamtos spektaklis, kurio žiūrovai – tie, kurie moka stebėti tyliai ir su pagarba. Lankytojus priima El Acebuche informacijos centras, iš kurio galima leistis į ekskursijas visureigiais arba pėsčiomis. Patyrę gidai atveria slaptus gamtos kampelius ir pasakoja ne tik apie florą bei fauną, bet ir apie žmonių santykį su šia žeme – žvejai, klajokliai ir ganytojai čia gyveno dar iki parko įkūrimo 1969 metais.

Virtuvė čia paprasta, bet kupina skonio – tai gazpacho, jamón ibérico, salmorejo, tortilla de camarones ir, žinoma, nesuskaičiuojama galybė tapas užkandėlių. Andalūzija – ir vyno regionas, garsėjantis sherry (Jerez) vynu, kuris gaminamas iš vietinių vynuogių veislių pagal šimtmečius puoselėjamą tradiciją. Valgymas čia – tai ritualas, laikas bendrauti, mėgautis akimirka. Vakarienės neretai prasideda tik apie 21 valandą ir tęsiasi iki pat nakties.

De Julián Rejas De Castro - Alhambra, Granada, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=36105088

Nepaisant turtingos istorijos, Andalūzija yra šiuolaikinis regionas, sparčiai besivystantis turizmo, technologijų ir švietimo srityse. Malaga tapo technologijų centru, vadinamu net „Ispanijos Silicio slėniu“, o Sevilija žavi kaip pavyzdinis žalias miestas – tvarus, inovatyvus ir atviras. Ir vis dėlto, net ir modernėjant, Andalūzija nepamiršta savo esmės – žmonių šilumos, lėtesnio gyvenimo tempo, gilaus ryšio su tradicijomis.

Granada – tai miestas, kuriame sniegas glosto kalnų viršūnes, o žemiau – pražysta apelsinų medžiai. Čia Alhambra ne tik karaliauja virš miesto, bet ir simbolizuoja visą maurų palikimą, išlikusį Andalūzijos širdyje. Bet Granada – ne vien istorija. Tai ir studentiškas miestas, kupinas barų, muzikos ir meno. Senamiestyje galima pasiklysti Albaicín kvartalo vingiuotose gatvelėse. O vakare būtina užkopti į San Nicolás apžvalgos aikštelę – iš čia atsiveria geriausias vaizdas į Alhambrą.

Seniausias Europos miestas – Kadisas, daugiau nei 3000 metų gyvuojantis ant Atlanto vandenyno kranto. Jo siauros gatvės alsuoja jūrinėmis legendomis, kolonijiniu palikimu ir nesuvaidintu svetingumu. Čia kiekvienas rytas prasideda šviežia žuvimi turgavietėje, o vakarai – ilgu pasivaikščiojimu krantine. Miestas pilnas gyvybės: flamenko festivaliai, karnavalai, jūrininkų koplyčios ir paauksuota Kadiso katedros panorama.

Ronda – tai miestas, nuo kurio atsiveria Andalūzijos platybės. Įsikūręs aukštai kalnuose, jis garsėja įspūdingu El Tajo tarpeklio tiltu. Stovėdamas ant tilto, jautiesi tarsi stovėtum tarp dangaus ir žemės. Ronda – ir ispaniškos koridos lopšys. Čia įkurta viena seniausių bulių kovų arenų. Miestas traukia ne tik istorija, bet ir savo tyla, akmeninėmis gatvėmis, vynuogynais, kurie šildo jo apylinkes.

„Europos Pulso“ informacija

Salmorejo cordobés – autentiškas andalūziškas receptas

De Javier Lastras from España/ Spain - Salmorejo, CC BY 2.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=9939284

Šis tradicinis šaltos pomidorų sriubos patiekalas iš Kordobos yra puikus pavyzdys, kaip iš kelių ingredientų galima sukurti nepaprastą skonį. Tirštesnis nei gazpacho, šilkinės tekstūros ir be galo gaivus – salmorejo puikiai tinka karštai dienai.

Reikės (4 porcijoms):

- 1 kg gerai prinokusių pomidorų (geriausia – slyvinių ar kriaušinių)
- 200 g baltos duonos minkštimo (be plutelės, pvz., batono ar ciabattos)
- 1 skiltelės česnako
- 100 ml aukščiausios rūšies alyvuogių aliejaus (extra virgin)
- 1 šaukštelio druskos
- 2 virtų kiaušinių (patiekimui)
- 50 g iberiško kumpio (jamón serrano ar jamón ibérico) drožlių (patiekimui)

Gaminimo eiga:

1. Pomidorus nuplikyk verdančiu vandeniu (apie 30 sek.), tada perkelk į šaltą vandenį ir nulupk. Supjaustyk stambiais gabalais.
2. Sudėk pomidorus, česnaką ir druską į trintuvą (blenderį) ir sutrink iki vientisos masės.
3. Sudėk duoną į gautą tyrę – leisk pamirkti 5 minutes.
4. Vėl plak blenderiu, kol masė taps tiršta, lygi ir kreminė.
5. Lėtai pilk alyvuogių aliejų, plakant toliau – taip masė emulguosis (taps šilkinė ir sodri).
6. Paragauk – jei reikia, įberk dar truputį druskos.
7. Padėk į šaldytuvą bent 2 valandoms – turi būti gerai atvėsintas.

Patiekimas:

Pilk į dubenėlius ar gilius lėkštutes, ant viršaus užberk:

- kapotų virtų kiaušinių
- jamón drožlių
- gali įpilti ir lašelį alyvuogių aliejaus

Patarimas:

Jei neturi iberinio kumpio – naudok bet kokį vytintą (ar net šiek tiek pakepintą) kumpį, svarbu, kad būtų sūrokas ir aromatingas.

„Europos Pulso“ informacija

Leidėjas: Linale s.r.o, redaktorė Lineta Žalaitė, www.europospulsas.lt, info@europospulsas.lt, išeina kas savaitę.
Už visą turinį „Europos pulse“ atsakingi tik autoriai ir jų nuomonės nebūtinai atspindi Europos Sąjungos poziciją. Europos Sąjunga negali būti už jas atsakinga.